

KANNAPÖÖRE

Eestlased panid liri mägedes püsti ootamatu äri

Endine pangatöötaja Tiina Laas hakkas koos tütre Tiiu-Liisa Keräneniga keset Iirimaa mägesid tootma eesliipiimast tehtud seepe. Nüüd ekspordivad nad seepe üle kogu maailma ja tahavad hakata müüma ka muid eesliipiimast tehtud tooteid.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Äripäev

Tegelikult sai Tiina ja Tiiu-Liisa eesliiseebiäri alguse hoopiski vuttidest. Eestis kommunikatsioonisektoris töötanud Tiina Laas kolis Iirimaaale 2000. aastate alguses. Elu viis ta Carrick-on-Shannoni nimelisse linna, kus ta asus tööle krediidiinterventseerimisega MBNA. Viimase majanduskriisi ajal lõpetas aga Bank of America kuuluva MBNA tegevuse ja töötajad koondati. Nii pidi ta mõtlema, mida edasi teha. Kuna Tiinal oli tollal 12 vutti, keda ta pidas koduloomadena, otsustas ta, et rajaks õige vutifarmi.

Kui alguses püüdis Tiina paar aastat farmiga omapäi, siis 2013. aastal tuli talle appi tütar Tiiu-Liisa. "Tulin vaatama, mida ta siin teeb. Küsisin, kas ta on mõistuse kaotanud, oleme ju linnatüdrukud! Me ei tea midagi ei vuttidest ega põllumajandusest!" naeris Tiiu-Liisa. "Kuid läks nii, et otsustasin ka ise Iirimaaale jääda ja jäingi siia emaga vutifarmi pidama," lisas ta.

Tiiu-Liisal kulus vaid kaks kuud, et oma elu Tallinnas kokku pakkida ja Iirimaaale kolida. Eestis töötas ta IT-spetsialistina. "Töö infotehnoloogias vallas oli väga mõnus, mulle meeldis. Aga töö oli ka stressirohke ja ma tundsin, et on vaja midagi muuta. Samas oli emal äri püsti panemisel abi vaja. Nii see otus tuli," meenutas ta.

Vutifarmi nimeks sai 12 Quail Farm ja see asub umbes kahe tunni kaugusel Dublinist põhja poole. Farmi ümbritsevad jõed, kosed, mäed.

"Mõnda aega läks meil päris hästi," sõ-

▲ **Tiiu-Liisa ja Cianáni sõnul võib 12 Quail Farmi bränd esmalt segadusse ajada - viitab ju nimi vuttidele, nad kuid äritseb hoopis eesliipiimast seepidega. Nimest on aga raske loobuda, kuna just selle nimega on nad paljudele klientidele juba tuttavad.**

nas Tiiu-Liisa. Vutte oli farmis 2500 ja mune müüdi üle kogu Iirimaa SuperValu kaubanduskettides.

"Iiri süsteem oli paraku selline, et pidin kaupa ise 50 kauplusesse tarnima, mis tähendas, et sõitsin ühes kuus 5000 kilomeetrit maha," rääkis Tiiu-Liisa. "See oli väga palju tööd. Sisuliselt suutsime vaid loomad ära toita, suurt kasumit ei teeninud."

Vuttidest said eeslid

2018. aastal hakkas Tiina hobi korras meisterdama eesliipiimast seepe. Tiina ja Tiiu-Liisa hakkasid neid väiksematel turgudel müüma ja avastasid, et toode müüb hästi. "Siis leidsime, et seep ei taha süüa ja seebi järelt ei pea koristama ehk seebi rentaablus on palju suurem kui vutimunade oma," märkis Tiiu-Liisa. "Nüüd on meil alles vaid mõned vutid, kes on lemmikloomade eest, ja kogu aur on läinud seepide peale," lisas ta.

Äri läks käima nii hästi, et nüüd müüb 12 Quail Farm oma käsitööna valmistatud eesliipiimast seepe üle kogu maailma. E-poe kaudu on kliente mitmest riigist, lisaks müüb nende tooteid edasi mitu poodi Kanadas, USA-s, Saksamaal, Belgias, Iirimaa ja Ühendkuningriikides.

"Olen palju mõelnud, et milline õnnistus on sündida tänases ajas. Saad lubada, et elad järvede ja mägede keskel ja saad interneti vahendusel terve maailmaga suhelda. Saad üksipuha kus ajada äri üksipuha kellega," ütles Tiiu-Liisa.

12 Quail Farmi meeskonnas on ka iirlane Cianán Redmond, kes tegeleb peamiselt turundustöödega. Cianánil on farmiga ambitsioonikad plaanid. "Mulle meeldiks, kui mul oleks üle maailma müügimeeskond, hetkel olen selle töö peal ainult mina," ütles ta. "Tahaks äri ajada seepidest suuremaks. Šampoonid, difuuserid, viirikud!" rääkis ta entusiastlikult. Lisaks on Cianáni sõnul vaja teha ka brändiga pisut tööd. "Muidu on natuke segane - nimeks on meil kahe teistkümneme vuti farm, aga tooteks on hoopis eesliipiimast seebid," ütles ta.

Seepe valmistavad ema ja tütar käsitsi ja neid on mitme kujuga. Tiiu-Liisa sõnul on paljud kurtunud, et seebid on nii ilusad, et ei raatsi ju kasutada. "Trikk on selles, et tuleb osta kaks tükki - üks kasutamiseks ja teine vaatamiseks," muheles Tiiu-Liisa.

Brexit ja koroonapandeemia jätsid jälje

Tiiu-Liisa sõnul pole neil eesliiseebi äris siis-

ki kõik lepase reega läinud. Enne koroonapandeemiat oli 12 Quail Farmil mitu koostöölepingut ja uusi kliente. 2020. aasta kevadel muutus aga päevapealt kõik. "Paljud poed, kes me seepe müüsid, on kaks aastat kinni olnud. Alles nüüd hakkavad nad end vaikselt jälle avama," selgitas Tiiu-Liisa. Teine suur väljakutse on olnud Brexit. "Saime palju oma seepide valmistamiseks vajaminevaid tooteid Ühendkuningriikidest. Nüüd pole paljusid tooteid enam Brexiti tõttu üldse saada või on need tollimaksude tõttu 20-30% kallimad," rääkis ta.

Seetõttu on 12 Quail Farm püüdnud Ühendkuningriigi oma äriplaanist üldse välja jätta ja hangib tooraineid mujalt riikidest, näiteks tarnivad nad savisid Brasiiliast ja Marokost.

Mis puudutab eesliipiima, siis seda toorainet on Tiiu-Liisa ja Cianáni sõnul küllaltki raske hankida. Endal neil eesleid pole ja seega nad eesleid ise ka ei lüpsa. "Meeldiks, kui oleks endal ka eeslid, kuid meil oleks neid vaja 700, et saada piisavalt piima," rääkis Cianán. Ta selgitas, et eeslid annavad piima vaid siis, kui nad vasikaid toovad. Eesli tiinus kestab 12-15 kuud. "Esimesed kuud saab vasikas nii palju piima, kui soovib, ja inimene võib kasutada vaid seda, mis järele jääb. Kui lehmaltsaad 25 liitrit piima päevas, siis eeslilt saad ühe," ütles Cianán. See teeb eesliipiima kalliks. Seetõttu ostab 12 Quail Farm eesliipiima pulbrit Portugalist sisse.

Isegi paavst on eesliipiima fänn

Tiiu-Liisa sõnul on kiireim periood 12 Quail Farmis jõulude-eelne aeg, kui tellimusi tuleb sisse nii uksest kui aknast. Eelmise aasta lõpus tuli nii palju tellimusi, et lõpuks sõitis Tiiu-Liisa ise autoga Dublinisse ja viis pakid klientidele ukse taha, et seebid ikka ilusti jõulupakkide sisse jõuaksid.

Tiiu-Liisa ja Cianáni sõnul on eesliipiim nahale väga kasulik, kuna see sisaldab rasvhappeid, mis niisutavad nahka sügavuti, lisaks ravib ka nahaärritust ja punetust. "Isegi paavst Franciscus on rääkinud, et ta fännab eesliipiima," ütles Tiiu-Liisa.

Nii ongi - 2014. aastal rääkis paavst meedias, et tal on eesliipiimaga härdad mälestused, kuna tema ema toitis teda väiksena tihti just eesliipiimaga. Teadupärast on eesliipiimal rinnapiimaga sarnane pH tase. "Magusa maitsega on," teadsid Tiiu-Liisa ja Cianán rääkida.

▲ **Tiiu-Liisa Keränen (vasakul) ja ta ema Tiina Laas tegid elus kannapöördet ja panid Iirimaa oma äri püsti.**

FOTOD: ANDRAS KRALLA

» **Seep ei taha süüa ja seebi järelt ei pea koristama ehk seebi rentaablus on palju suurem kui vutimunade oma.**

Tiiu-Liisa Keränen